

CHƯƠNG

IV

VECTƠ

BÀI 3: TÍCH CỦA VECTƠ VỚI MỘT SỐ

LÝ THUYẾT.

1. ĐỊNH NGHĨA:

Tích của một vector $\vec{a} \neq \vec{0}$ với một số thực $k > 0$ là một vector, kí hiệu là $k\vec{a}$, cùng hướng với $\vec{a}$ và có độ dài bằng $k|\vec{a}|$.

Tích của một vector $\vec{a} \neq \vec{0}$ với một số thực $k < 0$ là một vector, kí hiệu là $k\vec{a}$, ngược hướng với $\vec{a}$ và có độ dài bằng $(-k)|\vec{a}|$.

TÓM LẠI: Cho số $k \neq 0$ và một vector $\vec{a} \neq \vec{0}$. Tích của vector $\vec{a}$ với số k là một vector, kí hiệu $k\vec{a}$, cùng hướng với $\vec{a}$ nếu $k > 0$, ngược hướng với $\vec{a}$ nếu $k < 0$ và có độ dài bằng $|k||\vec{a}|$.

Chú ý: Ta quy ước $k\vec{a} = \vec{0}$ nếu $\vec{a} = \vec{0}$ hoặc $k = 0$.

Luyện tập 1.

Cho đường thẳng d đi qua hai điểm phân biệt A và B (H.4.25). Những khẳng định nào sau đây là đúng?

Hình 4.25

- Điểm M thuộc đường thẳng d khi và chỉ khi tồn tại số t để $\overrightarrow{AM} = t\overrightarrow{AB}$.
- Với điểm M bất kì, ta luôn có $\overrightarrow{AM} = \frac{AM}{AB}\overrightarrow{AB}$.
- Điểm M thuộc tia đối của tia AB khi và chỉ khi tồn tại số $t \leq 0$ để $\overrightarrow{AM} = t\overrightarrow{AB}$.

Giải

Những khẳng định đúng là a); c).

2. CÁC TÍNH CHẤT CỦA PHÉP NHÂN VECTƠ VỚI MỘT SỐ

Với hai vector $\vec{a}$, $\vec{b}$ và hai số thực k, t , ta luôn có:

- $k(t\vec{a}) = (kt)\vec{a}$;
- $k(\vec{a} + \vec{b}) = k\vec{a} + k\vec{b}$; $k(\vec{a} - \vec{b}) = k\vec{a} - k\vec{b}$;
- $(k+t)\vec{a} = k\vec{a} + t\vec{a}$;
- $1\vec{a} = \vec{a}$; $(-1)\vec{a} = -\vec{a}$.

▶▶ Luyện tập 2.

Cho tam giác ABC có trọng tâm G . Chứng minh rằng với điểm O tùy ý, ta có $\vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC} = 3\vec{OG}$.

Giải

G là trọng tâm tam giác ABC khi và chỉ khi $\vec{GA} + \vec{GB} + \vec{GC} = \vec{0}$ (Ví dụ 3b, Bài 8).

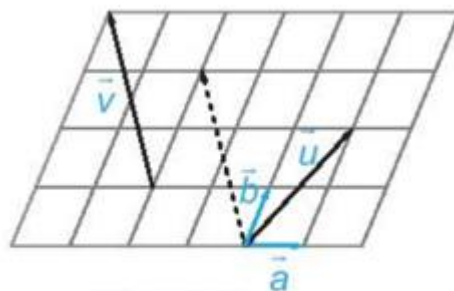
Ta có: $\vec{OA} + \vec{OB} + \vec{OC} = \vec{OG} + \vec{GA} + \vec{OG} + \vec{GB} + \vec{OG} + \vec{GC} = 3\vec{OG} + (\vec{GA} + \vec{GB} + \vec{GC}) = 3\vec{OG}$

Nhận xét:

- Điểm I là trung điểm của đoạn thẳng AB khi và chỉ khi $\vec{IA} + \vec{IB} = \vec{0}$.
- Điểm G là trọng tâm của tam giác ABC khi và chỉ khi $\vec{GA} + \vec{GB} + \vec{GC} = \vec{0}$.

▶▶ Luyện tập 3.

Trong hình 4.27, hãy biểu thị mỗi vector $\vec{u}, \vec{v}$ theo hai vector $\vec{a}, \vec{b}$, tức là tìm các số x, y, z, t để $\vec{u} = x\vec{a} + y\vec{b}$, $\vec{v} = t\vec{a} + z\vec{b}$.

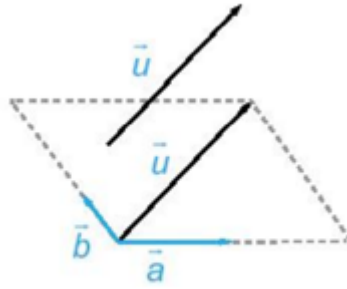
Hình 4.27

Giải

Ta có:
$$\begin{cases} \vec{u} = \vec{a} + 2\vec{b} \\ \vec{v} = -2\vec{a} + 3\vec{b} \end{cases}$$

Chú ý: Cho hai vector không cùng phương $\vec{a}, \vec{b}$ (H.4.28).

Hình 4.28

Khi đó, mọi vector $\vec{u}$ đều biểu thị (phân tích) được một cách duy nhất theo hai vector $\vec{a}, \vec{b}$, nghĩa là có duy nhất cặp số $(x; y)$ sao cho $\vec{u} = x\vec{a} + y\vec{b}$.

CHÚ Ý

- 1) Nếu I là trung điểm của đoạn thẳng AB thì với mọi điểm M ta có $\vec{MA} + \vec{MB} = 2\vec{MI}$.
- 2) Nếu G là trọng tâm của tam giác ABC thì với mọi điểm M ta có $\vec{MA} + \vec{MB} + \vec{MC} = 3\vec{MG}$.
- 3) Điều kiện cần và đủ để hai vector $\vec{a}$ và $\vec{b}$ ($\vec{b} \neq \vec{0}$) cùng phương là có một số thực k để $\vec{a} = k\vec{b}$.

Nhận xét: Ba điểm phân biệt A, B, C thẳng hàng khi và chỉ khi có số k khác 0 để

VÍ DỤ MINH HỌA.

Câu 1: Cho đoạn thẳng AB và M là một điểm nằm trên đoạn AB sao cho $AM = \frac{1}{5}AB$. Tìm k trong các đẳng thức sau:

- a) $\vec{AM} = k\vec{AB}$ b) $\vec{MA} = k\vec{MB}$ c) $\vec{MA} = k\vec{AB}$

Lời giải

a) $\vec{AM} = k\vec{AB} \Rightarrow |k| = \frac{|\vec{AM}|}{|\vec{AB}|} = \frac{AM}{AB} = \frac{1}{5}$, mà $\vec{AM}$ cùng hướng $\vec{AB} \Rightarrow k = \frac{1}{5}$.

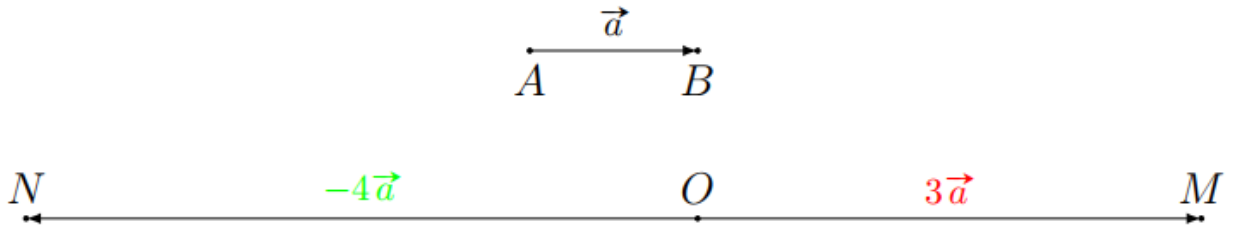
b) $\vec{MA} = k\vec{MB} \Rightarrow |k| = \frac{|\vec{MA}|}{|\vec{MB}|} = \frac{MA}{MB} = \frac{1}{4}$, mà $\vec{MA}$ ngược hướng $\vec{MB} \Rightarrow k = -\frac{1}{4}$.

c) $\vec{MA} = k\vec{AB} \Rightarrow |k| = \frac{|\vec{MA}|}{|\vec{AB}|} = \frac{MA}{AB} = \frac{1}{5}$, mà $\vec{MA}$ ngược hướng $\vec{AB} \Rightarrow k = -\frac{1}{5}$.

Câu 2: Cho $\vec{a} = \overrightarrow{AB}$ và điểm O . Xác định hai điểm M và N sao cho: $\overrightarrow{OM} = 3\vec{a}$; $\overrightarrow{ON} = -4\vec{a}$.

Lời giải

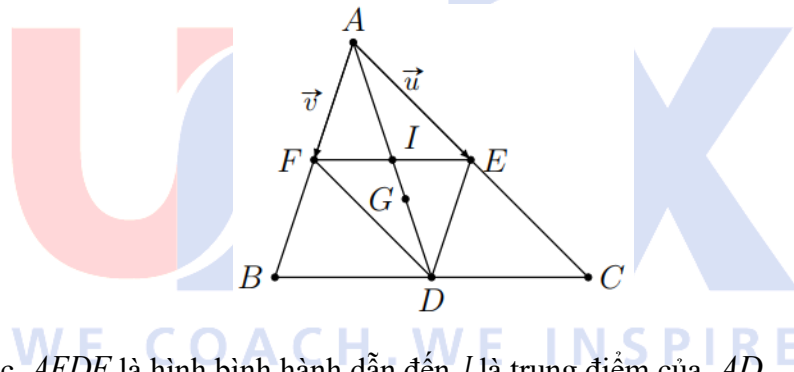
Vẽ d đi qua O và song song với giá của $\vec{a}$ (nếu O thuộc giá của $\vec{a}$ thì d là giá của $\vec{a}$).

– Trên d lấy điểm M sao cho $OM = 3|\vec{a}|$, $\overrightarrow{OM}$ và $\vec{a}$ cùng hướng. Khi đó $\overrightarrow{OM} = 3\vec{a}$.

– Trên d lấy điểm N sao cho $ON = 4|\vec{a}|$, $\overrightarrow{ON}$ và $\vec{a}$ ngược hướng nên $\overrightarrow{ON} = -4\vec{a}$.

Câu 3: Cho $\triangle ABC$ có trọng tâm G . Cho các điểm D, E, F lần lượt là trung điểm của các cạnh BC, CA, AB và I là giao điểm của AD và EF . Đặt $\vec{u} = \overrightarrow{AE}$, $\vec{v} = \overrightarrow{AF}$. Hãy phân tích các vector $\overrightarrow{AI}$, $\overrightarrow{AG}$, $\overrightarrow{DE}$, $\overrightarrow{DC}$ theo hai vector $\vec{u}, \vec{v}$.

Lời giải

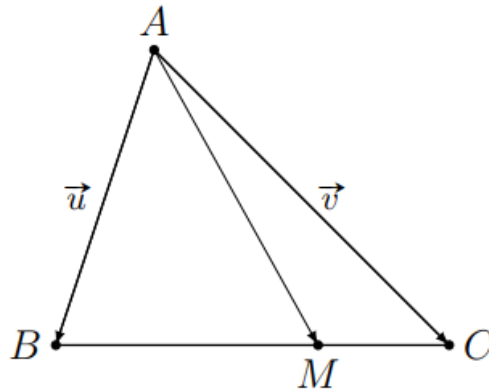
Dễ thấy tứ giác $AEDF$ là hình bình hành dẫn đến I là trung điểm của AD .

$$\text{Do đó } \overrightarrow{AI} = \frac{1}{2}\overrightarrow{AD} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF}) = \frac{1}{2}\vec{u} + \frac{1}{2}\vec{v}.$$

$$\overrightarrow{AG} = \frac{2}{3}\overrightarrow{AD} = \frac{2}{3}\vec{u} + \frac{2}{3}\vec{v}; \quad \overrightarrow{DE} = \overrightarrow{FA} = -\overrightarrow{AF} = 0\vec{u} + (-1)\vec{v}; \quad \overrightarrow{DC} = \overrightarrow{FE} = \overrightarrow{AE} - \overrightarrow{AF} = \vec{u} - \vec{v}.$$

Câu 4: Cho tam giác ABC . Điểm M nằm trên cạnh BC sao cho $MB = 2MC$. Hãy phân tích vector $\overrightarrow{AM}$ theo hai vector $\vec{u} = \overrightarrow{AB}$, $\vec{v} = \overrightarrow{AC}$.

Lời giải

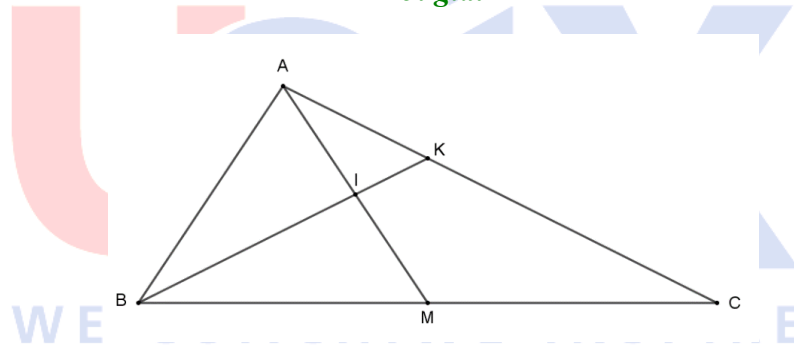
Từ giả thiết $MB = 2MC$ ta dễ dàng chứng minh được $\overrightarrow{BM} = \frac{2}{3}\overrightarrow{BC}$.

Do đó $\overrightarrow{AM} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BM} = \overrightarrow{AB} + \frac{2}{3}\overrightarrow{BC}$ mà $\overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC} - \overrightarrow{AB} \Rightarrow$

$$\overrightarrow{AM} = \overrightarrow{AB} + \frac{2}{3}(\overrightarrow{AC} - \overrightarrow{AB}) = \frac{1}{3}\overrightarrow{u} + \frac{2}{3}\overrightarrow{v}.$$

Câu 5: Cho tam giác ABC có trung tuyến AM . Gọi I là trung điểm AM và K là điểm thuộc AC sao cho $AK = \frac{1}{3}AC$. Chứng minh ba điểm B, I, K thẳng hàng.

Lời giải

Ta có I là trung điểm của $AM \Rightarrow 2\overrightarrow{BI} = \overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BM}$.

Mặt khác M là trung điểm của BC nên $\overrightarrow{BM} = \frac{1}{2}\overrightarrow{BC}$.

Do đó $2\overrightarrow{BI} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{2}\overrightarrow{BC} \Leftrightarrow 4\overrightarrow{BI} = 2\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}$ (1).

$$\overrightarrow{BK} = \overrightarrow{BA} + \overrightarrow{AK} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}\overrightarrow{AC} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}(\overrightarrow{BC} - \overrightarrow{BA}) = \frac{2}{3}\overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}\overrightarrow{BC}.$$

$$\Leftrightarrow 3\overrightarrow{BK} = 2\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC} \text{ (2)}.$$

Từ (1) và (2) $\Rightarrow 3\overrightarrow{BK} = 4\overrightarrow{BI} \Rightarrow \overrightarrow{BK} = \frac{4}{3}\overrightarrow{BI}$.

Suy ra 3 điểm B, I, K thẳng hàng.

Câu 6: Cho tam giác ABC . Hai điểm M, N được xác định bởi hệ thức: $\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{MA} = \vec{0}$ và $\overrightarrow{AB} - \overrightarrow{NA} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0}$. Chứng minh $MN \parallel AC$.

Lời giải

Ta có

$$\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{AB} - \overrightarrow{NA} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{MN} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{MN} = 2\overrightarrow{AC} \quad (1).$$

Mặt khác, $\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{MA} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AM}.$

Do ba điểm A, B, C không thẳng hàng nên bốn điểm A, B, C, M là bốn đỉnh của hình bình hành $BCMA \Rightarrow$ ba điểm A, M, C không thẳng hàng (2).

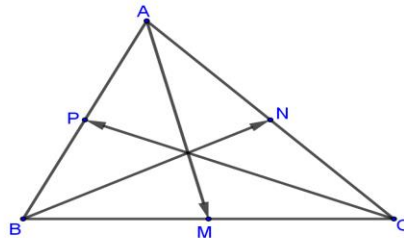
Từ (1) và (2) suy ra $MN \parallel AC.$

Câu 7: Cho tam giác ABC . Gọi M, N, P lần lượt là trung điểm của BC, CA, AB . Chứng minh rằng $\overrightarrow{AM} + \overrightarrow{BN} + \overrightarrow{CP} = \vec{0}.$

Lời giải

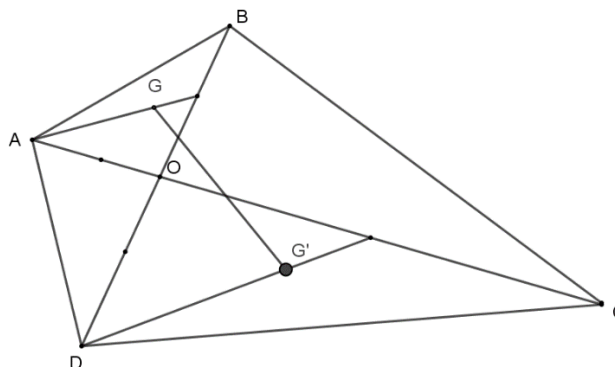
Ta có

$$\begin{aligned} \overrightarrow{AM} + \overrightarrow{BN} + \overrightarrow{CP} &= \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}) + \frac{1}{2}(\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}) + \frac{1}{2}(\overrightarrow{CA} + \overrightarrow{CB}) \\ &= \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BA}) + \frac{1}{2}(\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{CA}) + \frac{1}{2}(\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{CB}) = \vec{0}. \end{aligned}$$

Câu 8: Cho tứ giác $ABCD$, O là giao điểm của hai đường chéo AC và BD . Gọi G, G' theo thứ tự là trọng tâm của tam giác OAB và OCD . Chứng minh rằng $\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = 3\overrightarrow{GG'}.$

Lời giải

Vì G' là trọng tâm của tam giác OCD nên ta có:

$$\overrightarrow{GG'} = \frac{1}{3}(\overrightarrow{GO} + \overrightarrow{GC} + \overrightarrow{GD}) \quad (1).$$

Vì G là trọng tâm của tam giác OAB nên ta có:

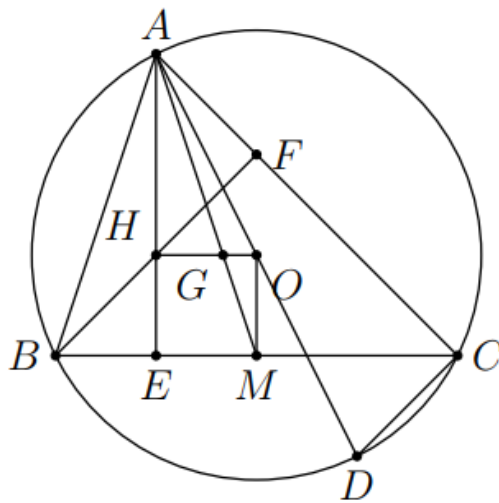
$$\overrightarrow{GO} + \overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} = \vec{0} \Rightarrow \overrightarrow{GO} = -(\overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB}) \quad (2).$$

$$\text{Từ (1) và (2)} \Rightarrow \overrightarrow{GG'} = \frac{1}{3}(\overrightarrow{GC} - \overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GD} - \overrightarrow{GB}) = \frac{1}{3}(\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD})$$

$$\Rightarrow \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = 3\overrightarrow{GG'}$$

Câu 9: Cho tam giác ABC với H , O , G lần lượt là trực tâm, tâm đường tròn ngoại tiếp và trọng tâm của tam giác. Chứng minh $\overrightarrow{OH} = 3\overrightarrow{OG}$.

Lời giải

Gọi D là điểm đối xứng của A qua O , ta có

$BH \parallel DC$ (cùng vuông góc với AC) (1).

$CH \parallel BD$ (cùng vuông góc với AB) (2).

Từ (1) và (2) suy ra tứ giác $BHCD$ là hình bình hành $\Rightarrow$ ba điểm H , M , D thẳng hàng.

$$\Rightarrow \overrightarrow{AH} = 2\overrightarrow{OM}.$$

$$\text{Ta có } \overrightarrow{OH} = \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{AH} = \overrightarrow{OA} + 2\overrightarrow{OM} = \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC}.$$

$$\text{Do } G \text{ là trọng tâm của tam giác } ABC \text{ nên } \overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + \overrightarrow{OC} = 3\overrightarrow{OG}.$$

$$\text{Suy ra } \overrightarrow{OH} = 3\overrightarrow{OG}.$$

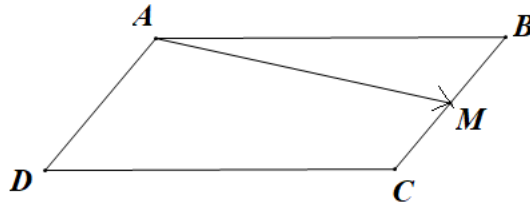

BÀI TẬP SÁCH GIÁO KHOA.

4.11. Cho hình bình hành $ABCD$. Gọi M là trung điểm của cạnh BC . Hãy biểu thị $\overrightarrow{AM}$ theo hai vectơ $\overrightarrow{AB}$ và $\overrightarrow{AD}$.

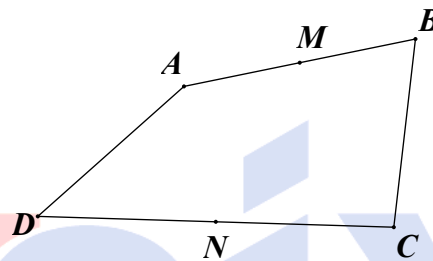
Lời giải

$$\overrightarrow{AM} = \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}) = \frac{1}{2}\overrightarrow{AB} + \frac{1}{2} \cdot \frac{1}{2}(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD}) = \frac{3}{4}\overrightarrow{AB} + \frac{1}{4}\overrightarrow{AD}$$

4.12. Cho tứ giác $ABCD$. Gọi M, N tương ứng là trung điểm của các cạnh AB, CD . Chứng minh rằng $\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{AD} = 2\overrightarrow{MN} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD}$.

Lời giải

$$\begin{aligned}\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{AD} &= \overrightarrow{BM} + \overrightarrow{MN} + \overrightarrow{NC} + \overrightarrow{AM} + \overrightarrow{MN} + \overrightarrow{ND} \\ &= 2\overrightarrow{MN} + (\overrightarrow{BM} + \overrightarrow{AM}) + (\overrightarrow{NC} + \overrightarrow{ND}) = 2\overrightarrow{MN} + \vec{0} + \vec{0} = 2\overrightarrow{MN}\end{aligned}$$

$$\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{AD} = \overrightarrow{BA} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BD} = (\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{AB}) + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = \vec{0} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD}$$

4.13. Cho hai điểm phân biệt A và B .

a) Hãy xác định điểm K sao cho $\overrightarrow{KA} + 2\overrightarrow{KB} = \vec{0}$.

b) Chứng minh rằng với mọi điểm O , ta có $\overrightarrow{OK} = \frac{1}{3}\overrightarrow{OA} + \frac{2}{3}\overrightarrow{OB}$.

Lời giải

$$a) \overrightarrow{KA} + 2\overrightarrow{KB} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{KA} + 2(\overrightarrow{KA} + \overrightarrow{AB}) = \vec{0} \Leftrightarrow 3\overrightarrow{KA} = -2\overrightarrow{AB} \Leftrightarrow \overrightarrow{AK} = \frac{2}{3}\overrightarrow{AB}$$

$$b) \text{Ta có: } \overrightarrow{KA} + 2\overrightarrow{KB} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{KA} = -2\overrightarrow{KB}$$

$$\frac{1}{3}\overrightarrow{OA} + \frac{2}{3}\overrightarrow{OB} = \frac{1}{3}(\overrightarrow{OK} + \overrightarrow{KA}) + \frac{2}{3}(\overrightarrow{OK} + \overrightarrow{KB}) = \overrightarrow{OK} + \frac{1}{3}\overrightarrow{KA} + \frac{2}{3}\overrightarrow{KB} = \overrightarrow{OK} + \frac{1}{3}(-2\overrightarrow{KB}) + \frac{2}{3}\overrightarrow{KB} = \overrightarrow{OK}$$

4.14. Cho tam giác ABC .

a) Hãy xác định điểm M để $\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} + 2\overrightarrow{MC} = \vec{0}$.

b) Chứng minh rằng với mọi điểm O , ta có $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + 2\overrightarrow{OC} = 4\overrightarrow{OM}$.

Lời giải

a)

$$\overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MB} + 2\overrightarrow{MC} = \vec{0}$$

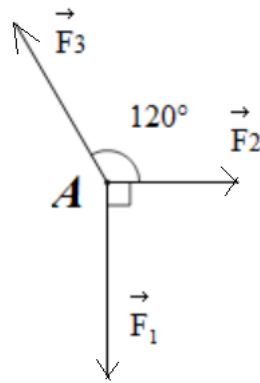
$$\Leftrightarrow \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{MA} + 2\overrightarrow{AC} = \vec{0}$$

$$\Leftrightarrow 4\overrightarrow{MA} = -(\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{AC})$$

$$\Leftrightarrow \overrightarrow{AM} = \frac{1}{4}(\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{AC})$$

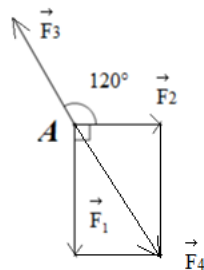
b) $\overrightarrow{OA} + \overrightarrow{OB} + 2\overrightarrow{OC} = \overrightarrow{OM} + \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{OM} + \overrightarrow{MB} + 2\overrightarrow{OM} + 2\overrightarrow{MC} = 4\overrightarrow{OM}$

4.15. Chất điểm A chịu tác động của ba lực $\vec{F}_1, \vec{F}_2, \vec{F}_3$ như Hình 4.30 và ở trạng thái cân bằng (tức là $\vec{F}_1 + \vec{F}_2 + \vec{F}_3 = \vec{0}$). Tính độ lớn của các lực $\vec{F}_2, \vec{F}_3$, biết $\vec{F}_1$ có độ lớn là 20 N.

Hình 4.30

Lời giải

$$\vec{F}_1 + \vec{F}_2 = \vec{F}_4$$

$$\vec{F}_1 + \vec{F}_2 + \vec{F}_3 = \vec{0} \Leftrightarrow \vec{F}_4 = -\vec{F}_3 \Rightarrow |\vec{F}_3| = |\vec{F}_4|$$

Ta có: $|\vec{F}_2| = |\vec{F}_1| \cdot \tan 30^\circ = \frac{20\sqrt{3}}{3}$; $|\vec{F}_4| = \frac{|\vec{F}_1|}{\cos 30^\circ} = \frac{40\sqrt{3}}{3}$;

Vậy $|\vec{F}_2| = \frac{20\sqrt{3}}{3}$ N, $|\vec{F}_3| = \frac{40\sqrt{3}}{3}$ N.

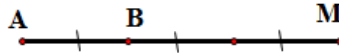

HỆ THỐNG BÀI TẬP TỰ LUẬN.

DẠNG 1: XÁC ĐỊNH VECTƠ $k\vec{a}$

Câu 10: Cho hai điểm phân biệt A, B . Xác định điểm M biết $2\vec{MA} - 3\vec{MB} = \vec{0}$

Lời giải

Ta có:

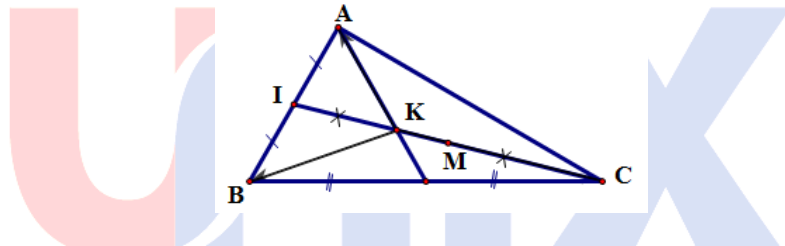
$$2\vec{MA} - 3\vec{MB} = \vec{0} \Leftrightarrow 2\vec{MA} - 3(\vec{MA} + \vec{AB}) = \vec{0} \Leftrightarrow -\vec{MA} - 3\vec{AB} = \vec{0} \Leftrightarrow \vec{AM} = 3\vec{AB} \\ \Rightarrow \vec{AM}, \vec{AB} \text{ cùng hướng và } AM = 3AB.$$

Câu 11: Cho tam giác ABC .

a) Tìm điểm K sao cho $\vec{KA} + 2\vec{KB} = \vec{CB}$

b) Tìm điểm M sao cho $\vec{MA} + \vec{MB} + 2\vec{MC} = \vec{0}$

Lời giải

a) Ta có: $\vec{KA} + 2\vec{KB} = \vec{CB} \Leftrightarrow \vec{KA} + 2\vec{KB} = \vec{KB} - \vec{KC} \Leftrightarrow \vec{KA} + \vec{KB} + \vec{KC} = \vec{0}$

$\Rightarrow K$ là trọng tâm của tam giác ABC .

b) Gọi I là trung điểm của AB . Ta có:

$$\vec{MA} + \vec{MB} + 2\vec{MC} = \vec{0} \Leftrightarrow 2\vec{MI} + 2\vec{MC} = \vec{0} \Leftrightarrow \vec{MI} + \vec{MC} = \vec{0}$$

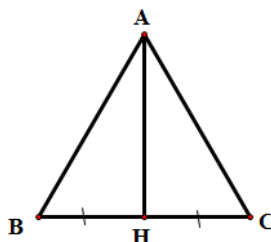
$\Rightarrow M$ là trung điểm của IC .

Câu 12: Cho tam giác đều ABC cạnh a . Tính

a) $|\vec{AB} + \vec{AC} + \vec{BC}|$

b) $|\vec{AB} + \vec{AC}|$

Lời giải

a) $|\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BC}| = |(\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BC}) + \overrightarrow{AC}| = |\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AC}| = |2\overrightarrow{AC}| = 2|\overrightarrow{AC}| = 2AC = 2a$.

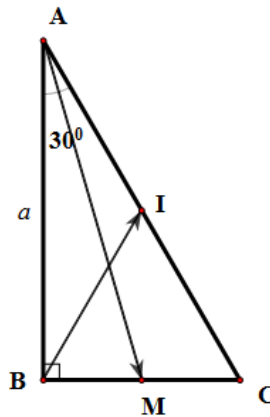
b) Gọi H là trung điểm của BC . Ta có:

$$|\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}| = |2\overrightarrow{AH}| = 2|\overrightarrow{AH}| = 2AH = 2\sqrt{AB^2 - BH^2} = 2\sqrt{a^2 - \left(\frac{a}{2}\right)^2} = a\sqrt{3}$$

Câu 13: Cho ΔABC vuông tại B có $A = 30^\circ$, $AB = a$. Gọi I là trung điểm của AC . Hãy tính:

a) $|\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}|$ b) $|\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}|$

Lời giải

Ta có: $BC = AB \tan A = a \tan 30^\circ = \frac{a\sqrt{3}}{3}$, $AC = \frac{AB}{\cos A} = \frac{a}{\cos 30^\circ} = \frac{2a\sqrt{3}}{3}$

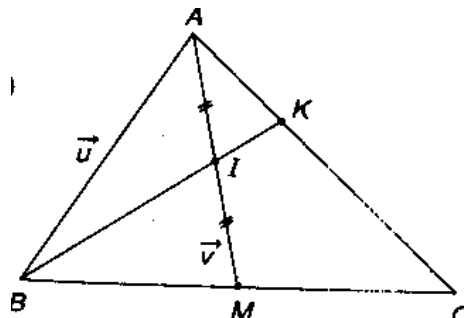
a) $|\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}| = |2\overrightarrow{BI}| = 2|\overrightarrow{BI}| = 2BI = 2 \cdot \frac{AC}{2} = AC = \frac{2a\sqrt{3}}{3}$.

b) $|\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AC}| = |2\overrightarrow{AM}| = 2|\overrightarrow{AM}| = 2AM = 2\sqrt{AB^2 + BM^2} = 2\sqrt{a^2 + \left(\frac{a\sqrt{3}}{6}\right)^2} = \frac{a\sqrt{39}}{3}$.

DẠNG 2: HAI VECTƠ CÙNG PHƯƠNG, BA ĐIỂM THẲNG HÀNG

Câu 14: Cho tam giác ABC có trung tuyến AM . Gọi I là trung điểm AM và K là trung điểm AC sao $AK = \frac{1}{3}AC$. Chứng minh ba điểm B, I, K thẳng hàng.

Lời giải

Ta có $2\overrightarrow{BI} = \overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BM} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{2}\overrightarrow{BC} \Rightarrow 4\overrightarrow{BI} = 2\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC}$ (1)

$$\begin{aligned} \text{Ta có } \overrightarrow{BK} &= \overrightarrow{BA} + \overrightarrow{AK} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}\overrightarrow{AC} = \overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}(\overrightarrow{BC} - \overrightarrow{BA}) = \frac{2}{3}\overrightarrow{BA} + \frac{1}{3}\overrightarrow{BC} \\ \Rightarrow 3\overrightarrow{BK} &= 2\overrightarrow{BA} + \overrightarrow{BC} \quad (2) \end{aligned}$$

Từ (1) và (2) $\Rightarrow 3\overrightarrow{BK} = 4\overrightarrow{BI} \Rightarrow \overrightarrow{BK} = \frac{4}{3}\overrightarrow{BI} \Rightarrow B, I, K$ thẳng hàng.

Câu 15: Cho tam giác ABC . Hai điểm M, N được xác định bởi hệ thức:

$$\overrightarrow{BC} + \overrightarrow{MA} = \vec{0}, \overrightarrow{AB} - \overrightarrow{NA} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0}. \text{ Chứng minh } MN // AC.$$

Lời giải

$$\text{Ta có } \overrightarrow{BC} + \overrightarrow{MA} + \overrightarrow{AB} - \overrightarrow{NA} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0} \text{ hay } \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{MN} - 3\overrightarrow{AC} = \vec{0} \Leftrightarrow \overrightarrow{MN} = 2\overrightarrow{AC}.$$

Vậy $\overrightarrow{MN}, \overrightarrow{AC}$ cùng phương.

Theo giả thiết $\overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AM}$. Mà A, B, C không thẳng hàng nên bốn điểm A, B, C, M là bốn đỉnh của hình bình hành $\Rightarrow M$ không thuộc AC .

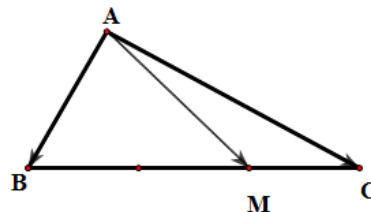
Vậy $MN // AC$.

DẠNG 3: BIỂU THỊ MỘT VECTƠ THEO HAI VECTƠ KHÔNG CÙNG PHƯƠNG

Câu 16: Cho tam giác ABC . Gọi M là một điểm trên cạnh BC sao cho $MB = 2MC$. Chứng minh rằng:

$$\overrightarrow{AM} = \frac{1}{3}\overrightarrow{AB} + \frac{2}{3}\overrightarrow{AC}.$$

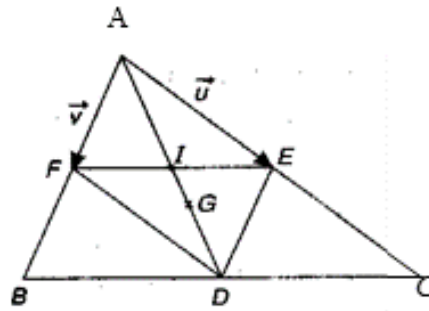
Lời giải

$$\text{Ta có: } \overrightarrow{AM} = \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{CM} = \overrightarrow{AC} - \frac{1}{3}\overrightarrow{BC} = \overrightarrow{AC} - \frac{1}{3}(\overrightarrow{AC} - \overrightarrow{AB}) = \frac{1}{3}\overrightarrow{AB} + \frac{2}{3}\overrightarrow{AC} \text{ (đpcm).}$$

Câu 17: Cho $\triangle ABC$ có trọng tâm G . Cho các điểm D, E, F lần lượt là trung điểm của các cạnh BC, CA, AB và I là giao điểm của AD và EF . Đặt $\vec{u} = \overrightarrow{AE}, \vec{v} = \overrightarrow{AF}$. Hãy phân tích các vectơ $\overrightarrow{AI}, \overrightarrow{AG}, \overrightarrow{DE}, \overrightarrow{DC}$ theo hai vectơ $\vec{u}$ và $\vec{v}$.

Lời giải

Ta có: $AEDF$ là hình bình hành $\Rightarrow \overrightarrow{AD} = \overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF}$

$$\text{Ta có } \overrightarrow{AI} = \frac{1}{2} \overrightarrow{AD} = \frac{1}{2} (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF}) = \frac{1}{2} (\vec{u} + \vec{v})$$

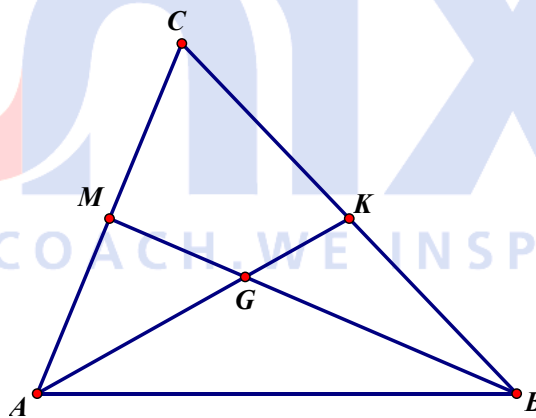
$$\overrightarrow{AG} = \frac{2}{3} \overrightarrow{AD} = \frac{2}{3} (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{AF}) = \frac{2}{3} (\vec{u} + \vec{v})$$

$$\overrightarrow{DE} = \overrightarrow{FA} = -\overrightarrow{AF} = 0\vec{u} + (-1)\vec{v}$$

$$\overrightarrow{DC} = \overrightarrow{FE} = \overrightarrow{AE} - \overrightarrow{AF} = \vec{u} - \vec{v}$$

Câu 18: Cho AK và BM là hai trung tuyến của tam giác ABC , trọng tâm G . Hãy phân tích các vector $\overrightarrow{AB}$, $\overrightarrow{BC}$, $\overrightarrow{CA}$ theo hai vector $\vec{u} = \overrightarrow{AK}$, $\vec{v} = \overrightarrow{BM}$

Lời giải

$$* \overrightarrow{AB} = \overrightarrow{AG} + \overrightarrow{GB} = \frac{2}{3} \overrightarrow{AK} - \frac{2}{3} \overrightarrow{BM}$$

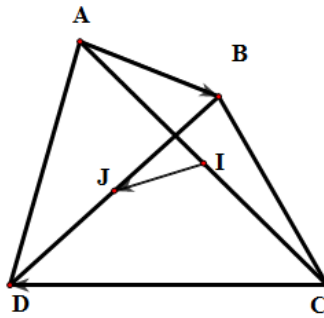
$$* \overrightarrow{BC} = 2\overrightarrow{BK} = 2(\overrightarrow{BG} + \overrightarrow{GK}) = 2 \cdot \frac{2}{3} \overrightarrow{BM} + \frac{1}{3} \overrightarrow{AK} = \frac{1}{3} \overrightarrow{AK} + \frac{4}{3} \overrightarrow{BM}$$

$$* \overrightarrow{CA} = -\overrightarrow{AC} = -(\overrightarrow{AK} + \overrightarrow{KC}) = -(\overrightarrow{AK} + \frac{1}{2} \overrightarrow{BC})$$

DẠNG 4: ĐẲNG THỨC VECTƠ CHỨA TÍCH CỦA VECTƠ VỚI MỘT SỐ

Câu 19: Cho tứ giác $ABCD$. Gọi I, J lần lượt là trung điểm của AC và BD . Chứng minh rằng:
 $\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{CD} = 2\overrightarrow{IJ}$.

Lời giải

Ta có:
$$\begin{cases} \overrightarrow{IJ} = \overrightarrow{IA} + \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{BJ} \\ \overrightarrow{IJ} = \overrightarrow{IC} + \overrightarrow{CD} + \overrightarrow{DJ} \end{cases} \Rightarrow 2\overrightarrow{IJ} = (\overrightarrow{IA} + \overrightarrow{IC}) + (\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{CD}) + (\overrightarrow{BJ} + \overrightarrow{DJ})$$

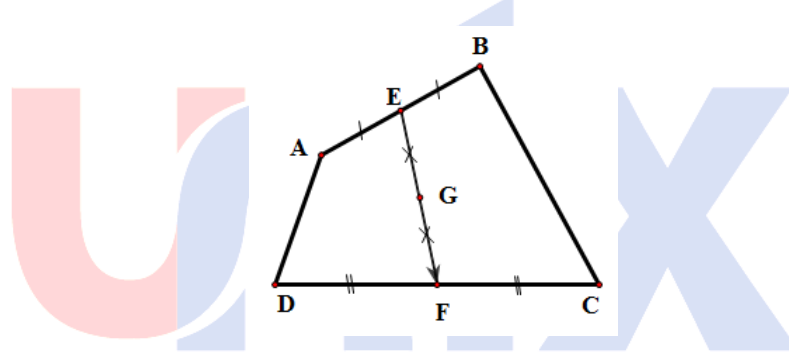
$$\Leftrightarrow 2\overrightarrow{IJ} = \vec{0} + \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{CD} + \vec{0} = \overrightarrow{AB} + \overrightarrow{CD}.$$

Câu 20: Cho tứ giác $ABCD$. Gọi E, F lần lượt là trung điểm của AB và CD .

a) Chứng minh rằng: $\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{BC} = 2\overrightarrow{EF}$

b) Gọi G là trung điểm của EF . Chứng minh rằng $\overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} + \overrightarrow{GC} + \overrightarrow{GD} = \vec{0}$

Lời giải

$$\begin{aligned} \text{a) } \overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} &= (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{EF} + \overrightarrow{FC}) + (\overrightarrow{BE} + \overrightarrow{EF} + \overrightarrow{FD}) = 2\overrightarrow{EF} + (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{BE}) + (\overrightarrow{FC} + \overrightarrow{FD}) \\ &= 2\overrightarrow{EF} + \vec{0} + \vec{0} = 2\overrightarrow{EF} \quad (1) \end{aligned}$$

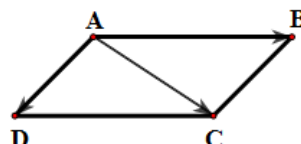
$$\begin{aligned} \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{BC} &= (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{EF} + \overrightarrow{FD}) + (\overrightarrow{BE} + \overrightarrow{EF} + \overrightarrow{FC}) = 2\overrightarrow{EF} + (\overrightarrow{AE} + \overrightarrow{BE}) + (\overrightarrow{FD} + \overrightarrow{FC}) \\ &= 2\overrightarrow{EF} + \vec{0} + \vec{0} = 2\overrightarrow{EF} \quad (2) \end{aligned}$$

Từ (1) và (2) suy ra: $\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{BD} = \overrightarrow{AD} + \overrightarrow{BC} = 2\overrightarrow{EF}$

$$\text{b) } \overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} + \overrightarrow{GC} + \overrightarrow{GD} = 2\overrightarrow{GE} + 2\overrightarrow{GF} = 2(\overrightarrow{GE} + \overrightarrow{GF}) = 2\vec{0} = \vec{0}.$$

Câu 21: Cho hình bình hành $ABCD$. Chứng minh rằng: $\overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AD} = 3\overrightarrow{AC}$

Lời giải

$$VT = \overrightarrow{AB} + 2\overrightarrow{AC} + \overrightarrow{AD} = (\overrightarrow{AB} + \overrightarrow{AD}) + 2\overrightarrow{AC} = \overrightarrow{AC} + 2\overrightarrow{AC} = 3\overrightarrow{AC} = VP.$$

Câu 22: Chứng minh rằng nếu G và G' lần lượt là trọng tâm tam giác ABC và $A'B'C'$ thì $3\overrightarrow{GG'} = \overrightarrow{AA'} + \overrightarrow{BB'} + \overrightarrow{CC'}$.

Lời giải

$$\begin{aligned}
VP &= \overrightarrow{AA'} + \overrightarrow{BB'} + \overrightarrow{CC'} \\
&= \overrightarrow{AG} + \overrightarrow{GG'} + \overrightarrow{G'A'} + \overrightarrow{BG} + \overrightarrow{GG'} + \overrightarrow{G'B'} + \overrightarrow{CG} + \overrightarrow{GG'} + \overrightarrow{G'C'} \\
&= 3\overrightarrow{GG'} + \overrightarrow{AG} + \overrightarrow{BG} + \overrightarrow{CG} + \overrightarrow{G'A'} + \overrightarrow{G'B'} + \overrightarrow{G'C'} \\
&= 3\overrightarrow{GG'} - (\overrightarrow{GA} + \overrightarrow{GB} + \overrightarrow{GC}) + \overrightarrow{G'A'} + \overrightarrow{G'B'} + \overrightarrow{G'C'} = 3\overrightarrow{GG'} = VP.
\end{aligned}$$

